
De sociologia compromesa i altres contes

Raimon Bonal

Sociòleg

El Consell de Redacció de la **Revista Catalana de Sociologia** ha volgut mantenir la fidelitat a la promesa d'obrir les seves portes a la col·laboració de professionals joves que conreen les ciències socials.

La nostra primera contribució **Para todos todo** és una primícia en la línia projectada i creiem sincerament que ens trobem amb una aportació teòricament innovadora i metodològicament imaginativa que acaba essent una fidel demostració del justificat interès que teníem quan vam decidir emprendre aquesta línia participativa. Ens complau extraordinàriament posar a la consideració dels nostres lectors aquest article que, sense voler endevinar intencions en els autors dels quals no tenim prou coneixement, permet revisar les nostres posicions sovint massa academicistes o massa ancorades a la reflexió teorètica, desgraciadament potser sense implicació empírica en la realitat que tractem.

Un llicenciat i una estudiant del darrer curs d'Història Contemporània i un estudiant del darrer curs de la llicenciatura de Sociologia aconsegueixen introduir-nos en el cor d'una realitat social, prenyada d'actualitat, com és la de Chiapas, amb tot el que això implica de vivència pràctica, d'anàlisi estructural i històrica i de compromís ciutadà respecte de la vida dels homes en societat. Des d'aquestes planes creiem que és un deute per part nostre de reconeixement i d'agraïment, no solament per haver consentit a lliurar-nos aquest paper, sinó també per la gran lliçó pràctica que ens han donat.

Tot va néixer quan, en ocasió d'una conversa col·loquial feta dins les activitats acadèmiques de la llicenciatura de Sociologia de la Universitat de Barcelona, hom va endevinar que, darrere les anècdotes

exposades arran d'una estada a Chiapas l'estiu del 1995, els qui han lliurat aquest petit treball demostraven un coneixement globalitzador i una capacitat d'interpretació analítica fora mida. La proposta era clara: perquè no escriviu això mateix que heu exposat a la **Revista Catalana de Sociologia**? Posar fil a l'agulla no ha estat gens difícil. La singularitat valorativa d'aquesta aportació radica en diversos punts que ens sembla indispensable destacar.

El primer, és que no es tracta d'un relat de viatges ni tampoc d'una experiència qualsevol, sinó que es parteix del que ells anomenen una «experiència apassionant». No s'entreenen a explicar-nos les anècdotes més o menys interessants de la seva estada (de fet, quan van fer la seva exposició, van posar a la disposició dels oients una bona quantitat de fotografies que, a part del testimoni evident que suposaven, podien fer caure l'auditori en la visibilitat de l'anècdota) sinó la significació profunda del fenomen de Chiapas a partir de l'apassionament de la pròpia i esporàdica experiència.

El segon punt, és que hi ha hagut la voluntat expressa de construir i reconstruir el que han viscut en la seva experiència apassionant amb l'estudi teòric seriós, analític i complet a partir de la recerca bibliogràfica. No n'hi ha prou amb l'observació de la pròpia vivència, sinó que cal recórrer a l'explicació històrica i a l'anàlisi de l'estructura social per a veure-hi clar. No tot es pot reduir a un posicionament sensible i per empatia davant d'una realitat crua i dura, sinó que cal anar més enllà: adoptar una actitud sociològica fonamental i bàsica, partint de les observacions sistemàtiques, veure què hi ha darrere de les apariències, de les façanes, del que és visible, del que és observable i aparent amb la ferma convicció que hi ha unes estructures socials de dominació, de mercat, de tensions entre el nord i el sud, de conflictes entre centre i perifèria, que expliquen que allò que s'ha contemplat per observació (encara que sigui participant-hi és susceptible d'interpretació i de lectura causal. En una paraula, han volgut donar el que ells en diuen «rigor teòric» a un saber pràctic.

El tercer punt que voldríem destacar és el de les conclusions finals. Ingènua i neòfitament en diuen «grup de discussió»; però per part nostra hi endevinem una voluntat explícita de lliurar una visió col·lectiva que va de la praxis a la teoria, de l'impacte de l'apassionament de l'experiència a la reflexió teòrica profunda. D'una manera una mica modesta diuen que aquestes conclusions són només i únicament un «canvi d'impressions». Des de la nostra lectura és molt més que això: és la voluntat indissimulada de fer un esforç d'interiorització col·lectiva tant de l'experiència viscuda com de l'elaboració teòrica realitzada. Que tot plegat no es limiti a la con-

templació d'un espectacle interessant i punyent, sinó que hi hagi una assimilació feta en equip dels aspectes essencials que volten entorn de l'experiència apassionant i de la fredor teòrica de l'anàlisi.

I això ens introdueix en el darrer punt que voldríem subratllar. El paper que han escrit en Josep, la Irene i en Fidel no es limita a fer una exposició acadèmica i que pugui comptar un altre dia en l'actiu d'un currículum que serà tingut en compte en un episodi burocràtic de posicionament laboral en la seva vida professional futura. No és aquesta la finalitat del seu escrit, encara que una utilitat pràctica en un moment donat pugui operar dintre d'aquesta finalitat. Els autors no poden encobrir una clara, decidida i indefugible voluntat de denúncia d'una realitat que, per la seva duresa i la seva contradicció interna, demana a crits una intervenció entorn de la qual ningú no hauria de quedar indiferent.

I això, malgrat el risc imminent de caure en afirmacions que semblen nascudes a l'ombra de l'anarquisme llibertari. Per exemple, quan invoquen la convicció que cal entendre diferentment la lluita política superant la demagògia del sistema que propugna que l'única eina de participació política és el parlamentarisme, després de la constatació que les decisions analitzades es produeixen al marge dels parlaments i de la ciutadania en general.

El seu clar missatge final és de solidaritat: de veure les lluites populars en el context de la problemàtica general «a la qual cap poble del planeta hi és aliè». Per fer això, s'ha d'aconseguir que les lluites específiques tinguin un contingut i una unitat necessàries perquè esdevinguin lluites globals. I l'exemple paradigmàtic d'aquesta praxi social es troba en el moviment zapatista de Chiapas. «Un cop determinat amb qui no es pot comptar, la tasca ha d'ésser la de bastir la lluita a partir dels elements que sí que, potencialment, tenen les de perdre en un futur neoliberal que ja està aquí», diuen amb plena convicció.

I, finalment, han evidenciat un crit a l'esperança que es desprèn de l'anàlisi realitzada: «Tot i el temps transcorregut, encara hi ha un món per guanyar, malgrat tot».

Potser des d'àmbits acadèmics l'article d'en Josep Cònsul, la Irene Llop i en Fidel Picó pot ésser interpretat com un al·legat eficaç de cara a la propaganda de la revolució i, per causa d'aquesta proclama activista, es trobaria lluny de la ciència. Des del Consell de Redacció de la **Revista Catalana de Sociologia**, no solament ens plau acollir aquesta aportació del pensament social a Catalunya fecunda des d'un punt de vista teòric i metodològic, sinó que ens plau presentar-la com una mostra de sociologia compromesa amb el que s'està estudiant. Creiem fer un bon servei a la comunitat científica de casa nostra.

Departament d'organització d'empreses

Màster en Direcció i Organització d'Empreses (9a. promoció)

Calendari: d'octubre 1996 a maig 1997

Horari: dilluns, dimarts i dijous de 18 a 21 h

Places: limitades a 25 alumnes

Lloc d'impartició de classes: ETSEI de Barcelona

Av. Diagonal, 647, planta 7

Import matrícula: 300.000 PTA

Informació matriculació:

Escola Tècnica Superior
d'Enginyers Industrials de Terrassa

Colom, 11

08222 Terrassa

Tels. 739 81 00/739 81 68

Escola Tècnica Superior
d'Enginyers Industrials de Barcelona

Av. Diagonal, 647

08028 BARCELONA

Tel. 401 65 83